

22/29

У Ср. Карловцима, 1. августа године 1912.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Изази месечно једанпут.

УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. 8.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година
XVI.

Г. Г. Чланови »Српске Пчеларске Задруге«!

Овогодишња главна скупштина одржаће се у Земуну 30. августа (12. септембра). Програм ће се донети у 9. броју „Српског Пчелара“ док се с дотичним факторима постигне споразум у ствари приређења концерта у вече. Молимо г. г. пчеларе, да се пријаве управи до 15. августа, који желе држати предавања, а предлоге, о којима се жели на скупштини расправљати нека поднесу на писмено овој управи до 25. августа. Молимо г. г. чланове да упозоре и оне пчеларе и пријатеље пчеларства, који нису наши чланови, да изволе у што већем броју на скупштину доћи.

Управа „Српске Пчеларске Задруге“.

Пчеларски календар.

Август.

И август има још пуне руке цвећа, но од тога цвећа за пчелу највише вреди бели босиљак, хељда и врежа. Овај месец нема толико цвећа, као прошла три његова брата. Накит је његов једнолик, али зато зна, да напуни медом кошнице и судо̀ве боље, него ма који други месец. Поред паше узрок је томе и то, што се нагон за ројидбом угасио, те пчеле раде о меду.

Сваки прави пчелар, већ сад удешава и спрема своје кошнице за зиму. Већ сад се мора сваки пчелар побринути, да му друштва имају оплођене матице, израђено саће, да су јака и да имају задоста добра меда.

Трутова је на пчелињаку све мање, зато је крајње време, да дођу све кошнице до оплођених матица.

Ако пчелар види, да пчеле не ће моћи себи спремити за зиму меда, колико треба, нека их већ у августу прихрани шећером скуханим у води. На 1 килу шећера 1 литру воде.

Где се сеје јесења хељда, имају пчеле и од ње лепу пашу. Кошнице на хељди треба ређати у један ред, а не у више редова. Изгледа, да се пчеле од хељдина нектара опију, јер као пијане падају по пчелињаку, те миле по земљи, док не дођу себи, и онда тек улећу у кошнице. Ово пијано стање не траје дуго, само је рђаво кад тако пијане пчеле какав плусак изневади. Ко не зна, мислио би да пчеле имају вртоглавицу. Хељда цвета до мртве јесени, па зато се на њој пчеле јако изграју и измучене уђу у зиму. Зато не треба чекати да хељда прецвета, него треба кошнице раније носити кући.

Са спајањем слабица и безматака може пчелар причекати до краја септембра. Само за матице, мед или шећер, треба се већ сад побринути. Пчелама треба за зиму 8 до 10 кила меда.

Ко не мисли повећавати свој пчелињак, тај ће пред јесен спајати своје кошнице. Тако ће не само уштедити себи труд и трошак око прихрањивања, него ће и њему нешто меда остати од спојених кошница.

Кад пчелар из нужде прихрањује, нека даје пчелама мед у што већим оброцима, да буде са тим послем што пре готов. Пчелар може или сам наливати мед у саће, или у судовима давати пчелама, да га у саће однесу. Ко закасни са прихрањивањем, нека дању налива мед у саће, а у вече нека саће додаје пчелама. Пуно саће треба додавати до пчела, а не на крају кошнице.

У време слабе паше, а исто тако кад се прихрањује из нужде, треба сувишно саће повадити, да пчеле мед боље сабију.

Кад паша престане, морају да се пчеле бране од туђица а и крај најбоље паше досађују им дању туђице, а ноћу лептир курјак (мртвачка глава). Зоље особито досађују, док не

сазре грожђе. Кад почне грожђе зрети, оставе зоље пчелињак на оду у пударину, а после бербе ето их омет на пчелињак. Да се пчеле лакше бране од непријатеља, треба лета сузити чим наша престане.

Б. Коларовић.

Из првих дана мојега пчеларења.

(Народи измјењују сами себи матице.)

Радо се сјећам својих првих дана, кад сам почео пчеларити. Радо се сјећам Антала Лутрова, својега ђутиричара, који ми је први осладио пчелу. Да није њега било, не бих никад ни постао пчелар. Радо се сјећам Порфирија Николића, шумара, који је био мој први учитељ у пчеларству. Особито је овај пошљедњи знао, да ми слади пчелу и пчеларство. Кад је он што приповиједао, медене су му ријечи текле из уста. Сјећам се кад ми је приповиједао, како је једне године био медовит гавез, да кад му притисне цвијет, исцури из њега кап меда. Особито је хвалио гавез да је врло медовита биљка. То је вриједно било слушати, како је он то слатко приповиједао. Имао је оштро око и посматрачки дар. Једнога дана сједио сам с њиме на своме уљанику у хладовини под сјеницом, па смо се разговарали. Између осталог кажем му, да имам трутовњачу у једном народу и да сам је јуче убио, а народу да сам легло пчелиње из друге кошнице додао да изведе себи матицу. То није ништа, рећи ће Порфирије, то је позната ствар, кад матица оматори, онда леже само трута. али да видите, ја имам кошницу, у којој матица леже само створену пчелу. Нема ама ни једнога једитога трута. Не леже трута него саму пчелу. Ја му то нијесам вјеровао, јер онда у почетку својега пчеларења нијесам нигдје то читао, управо не знам, да ли сам гдје на то наишао. Порфирије је имао право. Показао ми је тај народ у плетари јулија мјесеца, гдје није било ни једнога трута. Он је пчеларио само у плетарама. Доцније сам читајући разне пчеларске књиге нашао, да има ванредних случајева, гдје матица леже саму створену пчелу. Ја

сам то читао и Порфирије је то потврдио примјером, али нијесам нигдје читао како би се то могло протумачити. Матица леже саму створену пчелу, па и у саме трутовске ћелице. Како би се то могло протумачити? Позитивно се може казати, да така матица, која леже саме пчеле, а никад трутове, не може бити матора него млада матица. А ми знамо, да младе матице првога љета не легу трутова као што је случај са другенцима и трећенцима. Али млада се матица

може наћи и у маторци, која се није ројила. Узмимо случај да је у мају умрла матора матица у маторци, која се није ројила. Пчеле су онда саме извеле себи матицу. Кад не

СРБИНЕ!

Не испуштај земље из својих шака, јер је свака грудa, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби ланомислено из шака испуштају и странцима продају неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство.

се матица оплодила и носи јаја пчелиња као што чини свака млада матица, ако је потпуно здрава. Та је млада матица умножила друштво и то је друштво лијепо презимело и јако изашло у прољеће. Матица је опет носила јаја пчелиња, јер у почетку у прољеће носе матице пчелиња јаја, па тек доцније пред ројидбу носе и трутовска јаја. Али узмимо случај, да концем априла угине и та матица, пчеле ће онда извести себи нову младу матицу, која ће кад се оплоди опет носити пчелиња јаја. И тако се ти случајеви могу понављати случајно, па кошница не ће се никад ројити, а матица ће носити само пчелиња јаја. Ја бих тако тумачио како то да матица леже само пчелу, а трута никад. Иначе не знам како би се то могло протумачити. Или је можда каква погрјешка у сјемењачи, па не може да задржи матица сјеме у њој, кад пролази јаје поред ње.

водимо тачно рачуна о појединим својим кошницама, ми не ћемо знати шта се збило у споменутој маторци. У тој су маторци извеле пчеле другу младу матицу. Та

Још њешто, што ми је покојни Порфирије говорио па сам ја о томе послјије и читао у пчеларским књи-гама. Он ми је говорио, да је имао једну кошницу, која му се није никад ројила. И ово се може проту-мачити истијем начином као што смо и пређашњи примјер протумачили т. ј. мијењањем матица у кош-ници без ројења што Нјемци зову *Stille Umweiselung*. Има случајева, да се гдјекоја кошница није ројила десет година, те су из тога пчелари изводили, да ма-

тица може живјети де-сет година. Али тај за-кључак није добар. За ти-јех десет го-дина измје-ниле су се матице два-пут и три-пут у такој кошници, а пчелар то

СРБИ РОДИТЕЉИ!

Спремајте српску омладину пре свега за све напредне привредне струке. За то смо најспособнији, а колико ваљаш, толико и вредиш. Ту нема, а и не треба ничије и никакове протекције, већ колико си способан, радин, штедљив и мудар, толико си и напредан и срећан. —

Који ваљан Србин жели ма накве даље упуте, нека се обрати на ма коју српску привредну установу или Привредник.

није знао, не-го је мислио да је за ти-јех десет го-дина увијек у тој кошни-ци једна иста матица. Ври-једно је зна-ти што о ми-јењању ма-тица у кош-ници без ро-јења. Ја ћу

овде споменути шта су опазили пчелари посматрајући такву кошницу, којој народ сам измијени матицу, а да није пустила роја.

Узмимо да је главна паша бујна, а пчеле са нај-већом журбом излијећу на пашу, а долијећу теретне гу-шећи се на лету, да што прије ућу у кошницу и истоваре терет. Велика је зука, неуморни рад, милина је гледати ту вриједну животињицу, неуморну пче-лицу. Све пчеле раде, из свијех кошница куљају пчеле на бујну пашу, само из једне кошнице њешто ли-јено излазе на лето, опажа се њеко мртвило, али на лету ванредно нападају на туђице; нападају и на својега пчелара, кад јој се приближи; не излазе на игру; на стражњим ногама мало носе рђе; плашљиво као утучене улијећу на лето у кошницу, на лету плашљиво овамо и онамо иду. А кад отворимо кош-ницу, не ћемо наћи ни једно јаје пчелиње него гдје-

које трутовско; улева и чаурака наћи ћемо, али раштркано на више мјеста несабијено. Старе матице већ више нема, јер је умрла или су је пчеле избациле, али се може кадгод наћи како се вуче тек што је жива, а поред ње млада матица носи јаја и не обзирући се на њу. Како је друштво добило младу матицу и како је та матица почела носити јаја, одмах почиње и друштво живо радити, излазити живо на игру. На стражњим ногама јако товаре рђу, што све значи да је народ добио матицу. За кратко је вријеме саће сабијено леглом и народ је у нормалном стању. Од оваких народа, који су у таком стању, да измјењују сами себи матицу, могу се протумачити она два случаја, која ми је казивао покојни Порфирије.

Има пчелара, који пуштају своје народе, да се развију својим природним током, али ја држим да тијем пчеларима многе кошнице тако и пропадну, јер се дешава. да матора матица умре онда, кад пчеле не могу извести младу матицу или у оно вријеме, кад се матица не може спарити и оплодити. Зато је боље да пчелар сам води рачун о својим народима, те гдје је потребно, да им сам додаје матице и да не чека да сами измјењују матице.

Јован Живановић.

Старо саће.

Извешемо неке чињенице, које нам говоре, шта треба да радимо са старим саћем. Старо саће има једино вредност неку за истресаљку, јер се при истресању меда не крха лако. Али кад се при истресању меда из младога саћа пази и кад се употреби таква истресаљка, у којој се може саће окренути у трен ока на другу страну, онда старо саће губи и овде ону једину вредност. Дакле можемо рећи, да све прилике говоре против старог саћа.

1.) Старо саће издаје мање воска од младога саћа. Воштина стара н. пр. 5 година изда око 35% воска; 2 године стара око 50%; од једне године стара око 60%; а оно саће у којем није било легла изда око 90% воска. Сасвим ново саће има белу боју, али у брзо добије отворено жуту боју од испарења у кошници. Што је саће старије све је жута боја угаситија,

док старо саће не поцрни сасвим. Према томе знаће пчелар при куповању воштине, да се равна.

2.) У старом саћу су ћелице, у које је матица више година легла, из којих је изишло толико генерација пчела, плиће и уже од ћелица у младом саћу, јер од сваке нимфе (чаурка) остаје не само на дну ћелице него и по странама ћелице слој од кошуљица. Само онај слој на дну ћелице је већи односно дебљи од слоја по страни ћелице. Између појединих кошуљица на дну ћелице налази се и нешто остатака од хране, док су по странама ћелице кошуљице једно за друге прирасле. Из овога излази, да су старом саћу не само ћелице плиће и уже, него да из тих ћелица изилази све слабија генерација пчела, јер у степњеној ћелици не може се инсекат развити као што треба. Рационалан пчелар према томе не ће у плодишту трпети старије саће од две три године.

3.) Старо саће, у које је матица годинама легла, неје добро ни у медишту употребљавати, јер према оном што смо рекли под 2.) такове ћелице пчеле пре напуне медом од ћелица у млаоом саћу. Ово може бити од рђавих последица, ако пчеле на таквом саћу зимују. Пчелар ће у јесен при ревизији кошница оставити свакој кошници 7—9 оквира меда. Он је сад без бриге, јер живи у тој нади, да ће његове кошнице имати задоста меда све до у пролеће, док не удари паша. Сваки пчелар и треба да остави свакој кошници бар 7 оквира, да би пчеле имале у пролеће меда све до багрене, јер рана пролетња паша (од воћа) често омахне због рђавог времена, па пчелар не ће кубурити. Па ако рана пролетња паша и не омахне, то мед пчелару не пропада, јер га може отклапати, да га пчеле измешају са новим медом или може стари мед употребити за спекулативно прихрањивање. Па опет може пчелар, да се превари у рачуну, јер у оних 7 оквира меда у старом саћу има тек толико меда као да је пчелар оставио 3—4 оквира или још и мање меда у нормалним ћелицама. Крај ће бити то, да ће нам пчеле у пролеће помрети од глади, нарочито ако је зима била непостојана и ако се до у пролеће протегне. Ми ћемо се чудити, како то да нам је кошница умрла од глади и како да је потрошила меда из 7 оквира, кад је толико меда довољно и за најјачу американку све до у пролеће, док не удари паша у велико. Класичан пример у овом погледу навео је Иван Маширевић у „Срп. Пч.“ год III. стр. 155.

4.) Старо саће је носилац клица од заразних болести као што смо то већ у једном чланку показали и као што то научна испитивања говоре. Старо је саће легло свакој нечистоћи и гаду, као што је уопће код свих животиња старо гнездо легло гаду и нечистоћи.

5.) Старо саће је много теже од младог саћа. И то може многога пчелара да превари при одабирању кошница за пресад или при куповању. Под руком изгледа једна плетара довољно

тешка, па опет да у њој има мало меда. Јер док се у плетари саће подрезује и пчеле саграде доле ново саће, то у врху и горе у кошници може бити саће старо много година, а баш горе је мед. Старо је саће двапут и трипут теже од младога саћа.

6.) Саће упија мирис из меда. Што је саће старије све већма вуче у себе мирис. А тако исто мед вуче боју од саћа и буде мутан и што је саће старије биће и мед мутнији и да-како то не годи оку нарочито оку трговца.

7.) Старо саће и матица не радо залеже. За то треба из-менити и дати прилике пчелама, да граде ново саће, јер то одговара природи пчелиној, која мора да гради саће нарочито у ројдби.

8.) У саћу има мравиње киселине. Што саће дуже стоји ван кошнице све више губи ту киселину и наравно, да старо саће пре изгуби мравињу киселину него младо саће. Саће, које је било дуго ван кошнице, не ће матица да залеже.

Из поменутих чињеница види се, да је старом саћу одзвонило, и пчелар ће дати прилике пчелама, да сваке године обнове саће рачунајући том приликом, да му се саће за две или три године потпуно занови.

Али не треба нико да се буну што ће наћи и противних мишљења. Има кошница у којима саће траје 20—30 и више година; има пчелара и то угледних пчелара, који веле, да се у суженој ћелици може развити потпуно пчела, јер и у таковој ћелици има још увек довољно места; има пчелара, који веле, да кад пчеле осете, да су ћелице остале плиће и уже, то оне разграде ћелице од темеља и изведу ново саће а тим наравно нестане онога слоја од кошуљица на дну и по странама ћелице. Све то не треба да нас буну, него према доказаној истини на-поље са старим саћем из кошница. Свуда може бити изузетка али ми знамо, да изузетак не чини правило.

Сима Жигић, парох.

Срдобоља и вртоглавица, и јесмо ли ушли у траг тима болестима?

(Наставак)

Па како да се налазак Dr-a Ц. и моје искуство доведе у склад? Држим да се ове несугласице могу само тако разјаснити, ако узмемо да и носема као и други бацили и паразити, није у свима земљама и крајевима подједнако раширена, па да не може ни свуда подједнако пустошити. Као што нам наука казује, све болести имају своје бациле, бактерије, паразите и т. д. а то су сићушни биљни или животињски организми, који те болести изазивају. Па шта видимо? Видимо то, да те болести

у неким крајевима нигда не престају а има опет крајева и земаља, где се за њих и не зна. Па зар не смео узети, да би тако могло бити и са носеом. Зар не може бити, да је тај паразит у Баварској или око Ерлангена јако раширен, а у нас да га и нема, као што су и други бадили у неким земаљама јаче а у неким слабије раширени. Тако само могу разумети, када Dr. Ц. каже да је од 25 случајева срдобоље што их је испитао, нашао да је у 22 случаја узрок јој била носема.

Да срдобоља у нашим крајевима већином није прилепчива, да јој дакле није узрок носема, судим и по томе што у много случајева, можда бих смео рећи у већини случајева, после срдобоље, те исте године не појављује се вртоглавица, а то би по Dr-у Ц. морало бити, да је у нас узрок срдобољи носема. То би морало бити тим пре, што ми нисмо барем до сада никада саће из срдоболних кошница дезинфицирали. Ваш год 1909. кад је овде било мало кошница које нису имале срдобољу, целога пролећа ни лета није било ни трага од вртоглавице.

Искуство моје не слаже се са испитивањем Dr-а Ц. ни зато, што су моје пчеле више пута имале вртоглавицу, мада тога пролећа нисам опазио ни најмањег трага срдобоље на целом пчелињаку.

У књижицама мојим за белешке, имам тачно побележено, које је године било на пчелињаку срдобоље и у којој кошници а када вртоглавице. Па ретко имам забележено, да је у једној години било и срдобоље и вртоглавице. Додуше до предавања Dr-а Ц. није ми мени као ни другим пчеларима пало ни на памет, да доводим у везу те две болести: срдобољу и вртоглавицу, али држим да би и то било убележено да је било таквих случајева, јер кад сам бележио да је ове године било срдобоље и оне вртоглавице, сигурно да не бих пропустио убележити, ни да је у једној истој години било и једне и друге болести.

Ја тврдо држим, да ни срдобољу ни вртоглавицу на мојем пчелињаку није изазвала носема, јер за шеснаест година мојега пчеларења, ни једна ми кошница није умрла никада ни од срдобоље ни од вртоглавице. Као што сам већ рекао, појављивала се за то време и једна и друга болест на мојем пчелињаку, али нисам нигда опазио оног страховитог умирања пчеле, о којем више пута пишу немачки пчелари: да се земља не види од мртвих пчела и т. сл.

Држим да срдобољи и вртоглавици у нашим крајевима или барем у Срему, није узрок носема ни зато, што по Dr-у Ц носема тешко избива са пчелињака, у који се једаред усели, а на нашим пчелињацима срдобоља или вртоглавица појави се у неколико година једанпут, па после им неколико година нема ни трага. По Dr-у Ц. то не би могло бити, када је узрок срдобољи носема.

Можда ће ми се рећи, да је на мојем пчелињаку било срдобоље, али да је ја нисам опазио зато, што је то била она врста

опасне и прилепчиве срдобоље, коју не прати пролив, него она што је зову „суха срдобоља“. Али ја мислим да и то не ће бити. Допуштам да може бити друштво болесно од срдобоље мада по кошници и саћу нема мрља од пчелиње погани, али тада мора бити барем мртвих пчела, које су од срдобоље помрле, а ако нема ни мртвих пчела ни мрља од погани, онда за цело нема ни срдобоље.

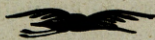
Моје искуство не побија ни оно доказивање Dr-а Ц. које каже: да *иза сваке срдобоље, коју је изазвала носема, долази после 4 недеље вртоглавица*. Ја то сасвим верујем, мада се нисам из искуства уверио да је тако, а верујем зато што видим, да се оно што је Dr. Ц. открио микроскопом, потпуно слаже са његовим експериментима. Само ако је моје мотрење поуздано, јер као што каже Либиг: „нема вештине која је тако тешка, као вештина посматрања“, и ако су и други пчелари опазили, да се вртоглавица појављује у мају и јунију, мада тога пролећа није било на пчелињацима срдобоље, онда би се морало признати, да ни вртоглавицу не изазива *увек* носема, него да и вртоглавицу могу какви спољашњи узроци изазвати, као што спољашњи утецаји изазивају обичну, неприлепчиву срдобољу, даклем да има две а можда и више врста вртоглавице, као што су пчелари и до сада држали.

Колико ми је познато, до сада су пчелари разликовали неких 5 врста вртоглавице. Зато, мада нам је Dr. Ц. доказао и показао, да срдобољу која од носеме долази прати вртоглавица, која се у размацима од 4 недеље понавља, није немогуће, да нема још која врста вртоглавице, коју изазивају сасвим други спољашњи или унутрашњи узроци.

Ја верујем Dr-у Ц. да носема изазива прилепчиву срдобољу и вртоглавицу и да је прилепчива срдобоља и вртоглавица једна иста болест, која се периодично повраћа: ја то верујем, али уз ту примедбу: да осим срдобоље и вртоглавице коју изазива носема, има још и других врста срдобоље, а особито вртоглавице, којима није узрок носема, него други узроци и утецаји, и да зато те две болести нису увек једна иста болест која се повраћа. Зато не пристајем уз ове пчеларе, који су предавањем Dr-а Ц. да иду даље него и сам Dr. Ц. Међу ове спада и уредник једног угледног пчеларског листа у Австрији, који је прошле године на скупштини немач. австр. и угарских пчелара, упадао у реч сада већ покојном барону Бели Амбросију и Гриндигу, који су предавали о срдобољи и једнако их упућивао на Цандерово предавање, као да је једини узрок срдобољи и вртоглавици животињски паразит *posema apis*.

(Наставиће се.)

Ђ. Коларовић.

Извештај управе „Српске Пчеларске Задруге“ за годину 1911.

Шта и како је потписана управа радила и какво је стање „Српске Пчеларске Задруге“ у овој години, износи се ево благовремено у „Српском Пчелару“, да г. г. чланови извештај проучити и на скупштини евентуално и предлоге ставити могу.

Када би тако дужност своју г. г. чланови Задруге схваћали и на скупштину долазили, и само десетина у раду на скупштини учествовала: једни питањима, други предлозима, трећи предавањима и т. д., управа би, а преко ње „Српска Пчеларска Задруга“ успешније радила. Тиме би се за нашу задругу и за њен рад интересовали не само пчелари него и непчелари, па би многи и од ових био њен помагач, ма у ком правцу њена рада.

Подела рада у пчелињем друштву треба да нам за пример служи. Имајмо и ми пред очима освештану истину, да више људи боље суди. Не заборавимо ни ми, да напредак сваког друштва стоји до способности, савесности и вредноће управе његове, али много стоји и до тога како чланови друштва помажу управу вршењем својих дужности.

Заузимањем управе у овој се години уписало у задругу 42 нова редовна члана и г. Пера Ђуришић као утемељач. Да није 12 старих иступило а 14 брисано из чланства због неплаћања имала би задруга леп прираст чланова. Смрћу изгубљена су 3 члана утемељача и то Сава Орловић игуман јазачки, Рада Пауновић велики поседник у Вуковару, Фердинанд Ристер начелник румски и редовни члан Милан Јагодинац из Зајечара. Концем ове године имамо 265 редовних чланова са чланарином од 6 круна, 8 који су примљени са чланарином од 4 круне и 39 утемељача. Концем 1910. године имадосмо 243 редовна, 41 утемељач и 8 са сниженом чланарином. Фактични прираст је дакле концем 1911. године 20 чланова.

Управа апелира овом приликом на сву поштовану г. г. чланове да пораде у идућој години, да сваки задобије само једног члана да се упише у Задругу. Број чланова задруге би се тако удвостручио, па би се тиме и снага њена удвостручила у свима правцима, у којима сада ради. Лист би се проширио и више илустровати могао, сиромашним члановима би се чланарина снизила; на предавања би се више путовати могло, — укратко речено: рад „Српске Пчеларске Задруге“ знатно би се проширио на већу корист појединаца и целине.

Чланарине је уплаћено у свему 1441 круна и то за 1911. годину 1413 круна, за 1910. 16 круна заостатка, а унапред је уплаћено за 1912. годину 12 круна. Дужни су остали 15 чланова 80 круна.

Припомоћ колику је Висока кр. земаљска влада у Загребу и Високославни саборски одбор у Карловцима прошлих година давали, дали су и за ову годину и то влада 500 К а саборски одбор 400 К. Српска православна црквена општина румска, трговишно поглаварство у Руми и „Румска Штедионица“ дали су по 50 круна, а „Српска Привредна Банка“ у Руми 30 круна. И овом приликом изриче им се топла благодарност. Високој кр. земаљској влади а Високославном Саборском одбору поднет је концем године увезан „Српски Пчелар“, да могу из штампаног извештаја видети целокупно стање и рад задруге

Меда од 22 кошнице добивено је само 87 кг. јер друге паше не имадосмо осим 5 дана од багрене. Багрена и старачац су главна паша у Руми, па кад нас још и та паша омахне, онда је добро ако нам пчеле и замницу за себе спреме. У колико се могло дознати била је ова година и у Хрватској и у Угарској у неким местима добра, а уопће средња. У Австрији каже се у извештају централ. австријског пчел. друштва, доби-вало се у неким крајевима и преко 80 кг. од кошнице.

И овај пут молимо г. г. чланове да до конца октобра 1912 поднесу овој управи кратке извештаје каква је ова година у њиховим местима била, да имамо преглед из свих крајева докле допире рад наше задруге. На свакоме пољу јавнога рада статистика је од великог значаја. Статистике о пчеларству може се рећи да и нема код нас. Ово што поједина друштва из извештаја неколицине својих вредних чланова знају о стању пчеларства, није ништа. Високо кр. земаљска влада има начина и средстава, да се и код нас води годишња статистика о пчеларству. Само она је у стању то извести и морала би у интересу бољег развитака пчеларства.

Лист од прошлих година мало је тражен. Добивено је 46 89 круна, Пчелари који немају „Српски Пчелар“ од прошлих година могу га добити за 18 круна од 1903. до 1911. године укључно. Свако годиште је пуно красног материјала. Ко наручи и поручи ових девет књига имаће доброг вођу у пчеларењу.

У књижицу су стављени: „Српски Пчелар“, „Hrvatska Pčela“, „Ungarische Biene“, „Bienenwatter“, „Slovenski Čebelar“, „Напредно Пчеларство и „Gospodar“.

Готовина је уложена у „Српску Штедионицу“ у Руми. Камата на исту износи концем ове године 100·03 круне.

Прорачун за ову годину прекорачен је са 36·10 К због штампања ванредног броја „Српског Пчелара“ о прослави 70 годишњице нашег првака г. професора Јована Живановића и због непредвиђених оправки на кући. Издавања су ова неизбежна била, те управа моли, да их славна скупштина на знање узети изволи.

Промет благајне био је овакав :

а) *Примање:*

Готовина 31. XII. 1910.		2064·19 К
Чланарина од 1911. године	1363— К	
„ 1910. „	16— К	
„ 1912. „	12— К	
„ једног утемељача	50— К	1441— К
Припомоћи		1080— К
За мед		78— К
За лист од прошлих година		46·89 К
Камате		100·03 К
		<hr/> 4810·11 К

б) *Издавање:*

Награде уреднику, тајнику, благајнику, чувару и т. д.	1352— К
Лист. Штампна, клишеји, марке и т. д.	567— К
Дом, врт, пчелињак, збирка и књижница	199·06 К
Административни трошкови	69·72 К
Порто за примљени новац	8·10 К
	<hr/> Свега 2196·10 К
Готовина за 1. I. 1912.	2614·01 К

У Руми 31. XII. 1911.

Благајник: *Марко Шаула* с. р.

Овај рачун смо прегледали са његовим прилозима и књигама
упоредили и у реду пронашли:

Александар Костић с. р.*Антон Муха* с. р.

По покрићу свих трошкова има сувишка у овој години
549·82 круне што са готовином од прошлих година износи
2614·01 круну.

Будући ће се у 1912. години трошкови моћи покрити са
редовним годишњим приходом излучена је ова готовина у из-
носу од 2614·01 К, уложена у „Српску Штедионицу“ у Руми
и води се од 1. I. 1912. засебно под именом „Фонд Аврама
Максимовића“ као што је то закључила скупштина, која је др-
жана о прослави стогодишњице прве српске пчеларске књиге
од Аврама Максимовића. Овај фонд не ће се крњити, него ко-
лико је могуће прилозима и каматом множиће се, да би се с
временом могло каматом подмиривати издавање листа или штам-
пати пчеларске књиге и награђивати пчеларске писце.

Завршујући овај извештај моли управа славну скупштину
да га на знање узети, рачуне и рачунске књиге прегледати и
разрешницу јој дати изволи.

Из седнице управнога одбора „Српске Пчеларске Задруге“,
држане у Руми 13. (26.) јунија 1912.

Тајник:

Марко Шаула с. р.

Потпредседник:

Ђорђе Коларовић с. р.

— Конгрес хрв. и срп. пчелара на Сушаку испао је сјајно. Било је пчелара до двије стотине, који су тамо лијепо били примљени. Предавања су била одабрана. Излет је било на све стране, особито је излет у Млетке био интересантан. Млеци су очарали излетнике пчеларе. Овај ће конгрес бити од великога утјецаја на напредак пчеларства код нас. Ми се радујемо томе и честитамо одбору конгреса, који је изабрао Сушак за састанак конгреса хрв. и срп. пчелара за годину 1912. За предсједника конгресу за год. 1913. изабран је Dr. Антун Ројц кр. јавни библиотекар у Загребу, за потпредсједника игуман Сергије Попић, за тајника Фр. Штигелмајер, учитељ из Ст. Јанковаца, за благајника Евген Каменар професор из Сушака, а у одбор су изабрани Милутин Барац кр. савјетник и управитељ творнице за рафинерију петролеја на Ријеци, Јован Живановић, професор, Марко Шаула, прота из Руме, Ђорђе Коларовић, парох из Вел. Радинаца, Ђ. Илић, тајник зем. слав. господарскога друштва, Квирин Броз равн. учитељ из Загреба, отац Милутин Стојадиновић из ман. Јаска.

— У „Новом Воспитачу“ (св. 5. и 6.) од ове године има приказ на „Практично пчеларство“ од Свет. Гавриловића. Тај је приказ пун хвале, па између осталог вели: „Мали простор листа не дозвољава ми, да у детаљима прегледам радове по месецима, те то остављам г. г. читаоцима, да се заузму и ово једино до данас делце у српској пчеларској литератури приме и честитају даровитом аутору на успеху“.

Ко је овај приказ писао. тај је пука незналица. Нити му је позната пчеларска литература српска, нити има појма о пчеларству, него својим приказом срамоти добар лист педагогијски „Нови Воспитач“. Приказивач хвали нешто, што је за кућење, приказује нешто, о чему нема ни појма. Код нас бива свашта. Чудно!

× У једном месту у Француској има на једном брегу на крсту приковано распеће Христово од бронзе У то распеће ставио се један рој и живи више година. Заиста је чудно, да рој може да издржи на таквом месту, јер у лето је томе роју несносна врућина, а у зиму је опет јака хладноћа. Овај пример најбоље доказује да кошнице не треба зими утопљавати.

× Пчеле могу преко зиме да не излећу по пет и више месеци. У Тиролској у једном месту несу пчеле излетале 170 дана, а срдобље неје било и мало мртвих пчела беше. Биле су узимљене на шећеру. Из овога се види да пчеле могу издржати до у пролеће док не удари паша, али наравно то могу издржати младе пчеле. За то узими само јака друштва, али пазви да у тим друштвима буду

*) Под знаком — сабира пабирке уредник „Српскога Пчелара“ а под знаком × сабира пабирке Сима Жигић.

младе пчеле. Зато у другој половини августа прихрањуј спекулативно, да би тим подигао младу генерацију пчела, које ће зиму сретно издржати и у пролеће пашу исцрипти.

× **Шала и збиља.** — Један пчелар прича да му је при ручку кров отворен прозор долетела једна пчела на исечену шунку и једно мајушно парче однела. У брзо се вратила на шунку, али су сад биле с њоме и две њене друге. Кад су ове однеле свој део поврате се у брзо, али је сад било друштво велико, да је морао шунку склопити! — Две даме хвалиле се једном пчелару овако: ми пред зиму метнемо у кошницу једну добро угојену печену кокошку и до пролећа остане од кокошке само чист скелет! Неке новине јављају, да у Енглеској има пчелара, који своје пчеле хране рибљим месом. Није чудо онда што новине пишу, да су у Енглеској силин пчелињац од куге пропали, и да ће то бити од неисказане штете по привреду.

× **Кад се кров од кошнице** покрије још и хартијом, која је тером премазана, па се та хартија двапут окречи т. ј. премаже кречом, онда та хартија може да траје двадесет година.

× **Кад се мед истресе из оквира**, онда га треба добро прекати хладном водом, јер пчеле таково саће одмах очисте. Кажу да оваково саће спречава ројидбу.

× **Шап и устобоља** код марве лечи се успешно добрим медом, т. ј. спречава се болест. Свако јутро треба дати оболелом марвинчегу у уста по једну кавену кашику меда. Један пчелар препоручује то као опробано средство и сви који су у његову селу своју марву за време док владаше болест, медом залагали, сачували су своју марву да не оболу, а који нису употребили мед, њима је марва оболела. Треба пробати ако до невоље дође, јер мед шкодити не ће.

С. Ж.

Питања и одговори.

Пит. 37. Један пчелар говорио ми је, да се у по зиме, кад се укаже леп дан, могу пчеле на пољу прихрањивати. Налије се у празно саће меда, па се поређа на сунчаним местима, на пчелињаку. Он каже, да се то сме зими радити, јер онда нема туђица. Је ли вама познат тај начин прихрањивања?

Одг. — Читао сам да пчелари, који немају наблизу туђих пчелињака, прихрањују своје пчеле напољу, али да у по зиме когод тако пчеле прихрањује, нити сам гдегод читао, нити чуо. Истина, пчеле зими не лете далеко од своје кошнице, дакле не бисте се морали бојати пчела са туђих пчелињака, али зар не помишљате, да би се ваше пчеле почеле узајамно нападати, ако би зими подржали лепо дани. Тако може прихрањивати пчеле само онај, ко хоће да своје пчеле упропасти. Сигуран сам, да би се многе пчеле намамљене на мед укочиле на саћу с медом и не би се никад више вратиле у кошницу. Но то је маленкост, али помислите какав би немир настао у

кошницама, кад би пчеле осетиле, да се мед споља уноси! Не верујем, да је тај пчелар тако радио, ни да ће радити. То ће бити праван разговр.

Пит. 38. Читао сам, да је добро, кад се прави вештачко саће помешати у восак мало терпетина, јер од тога буде саће увек гипко и не пуца, кад се урезаје у оквире. Је ли вам то познато?

Одг. — Кад правим вештачко саће, не мешам у восак ништа, правим дакле вешт. саће од самога воска. Вештачко саће чувајте, где је умерено топло. У оквире га умећите у топлој соби или кад време отопли, па не ће бити крто и не ће пуцати. Немојте у восак ништа мешати.

Пит. 39. Читао сам, да је добро Ричејеву пресу мазати сурутком. То не би било скупо. Јесте ли Ви покушали то радити?

Одг. — Нисам и не ћу. Кад би човек све покушао, штогод где прочита, морао би целога века само правити покушаје. Читао сам, да мажу неки Ричејеву справу сурутком, али не оном од сира, него оном што се добије, кад се прави маслац. Но и то је кубура, јер саће се од те сурутке мора опрати. — Ја по старој моди квасим Ричејеву справу смесом од меда, жесте (шпиритуса) и воде.

Б. К.

Исправак.

У 7. бр. „Срп. Пч.“ на стр. 104. одозго 17 ред стоји *срце*, а треба *сунце*. На истој страни одоздо 14 ред стоји: кад кошница пусти *другнац*, а треба: кад кошница пусти *првенца*.

ОГЛАС.

Управа »Српске Пчеларске Задруге« бринуће се и у овој години, да чланови могу добити право вештачког саћа и да мед што боље продаду. Обраћати се треба непосредно на управу »Српске Пчеларске Задруге« у Руму.

4—6

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. год. треба се обраћати на „Српску Пчеларску Задругу“ у Руми. Рукописе, књиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шиљати на Уредништво „Српскога Пчелара“ у Нарловце.

Власник и издавалац Српска Пчеларска Задруга у Руми.